

Da jeg gik i den sorte skole

Snekkersten Skole 1952 -1959

1. april 1952	2
<i>De første Skoledage</i>	2
<i>De første lærere</i>	3
Skoleårene	4
<i>Lære-r-inden</i>	4
<i>Sangkoret</i>	5
<i>Sukkersygen</i>	5
<i>Fjerde klasses klasselærer</i>	5
<i>Regne- og gymnastiklæreren</i>	5
<i>Offentlige afstraffelser</i>	6
<i>Mellemskoleprøven</i>	6
<i>Frikvarterer og skolekammerater</i>	6
<i>Børnehjemmene i Snekkersten</i>	7
<i>Klasselæreren i 6. og 7. klasse</i>	7
<i>Inspektøren</i>	8
Sidste klasse	9
Juni 1959	9
Eftertanker	10
Hvordan gik det mig så senere?	11

1. april 1952

En måned før jeg fyldte 7 år sluttede min frihed.

Før den tid legede jeg med Lene, Niels og Marianne. Jeg legede mest med Niels, men da osse en del med Lene og Marianne.

Tirsdag den 1. april 1952 begyndte jeg i første klasse på Snekkersten Skole, og så kunne jeg ikke mere lege med Lene og Marianne, de var jo bare tøser, og Niels var alt for lille, for han gik ikke i skole endnu.

De første Skoledage

Jeg blev fulgt til skole den første dag af min mormor, som på det tidspunkt boede hjemme hos os, og ikke lavede noget andet - hun var ældgammel.

Min stedfar og min mor havde et gartneri og en grønt- og blomsterhandel, så min stedfar skulle på torvet tidligt om morgenen for at købe friske varer, og min mor skulle ekspedere kunderne, som kom og skulle købe grøntsagerne.

Mormor og mig kom ned til skolen ved tolvtiden, da vi i første klasse skulle gå i skole fra 12:00 til 15:00, og vi blev vist ind i klasselokalet sammen med alle de andre nye første klasses børn, det var meget overvældende, da den eneste jeg kendte, var min - nu forhåndværende - legekammerat Lene.

Vores klasseværelse lå i en bygning, som lå afsides fra den rigtige skole, og rummede to klasseværelser, gymnastiksal med omklædningsrum og 2 private lejligheder, hvor Frk. Christensen og Skoleinspektør Åge Rasmussen og hans kone boede.

Selve klasselokalet havde tre rækker faste bænke med borde (gammeldags skolepulte) der kunne klappes op og de larmede, når man - lidt klodset eller måske bare lidt uheldigt - tabte dem.

Jeg fik en plads midt i venstre række, der var vinduesrækken, med udsigt til en hvid mur og Frk. Christensens køkkenhave, som lå lige udenfor vinduer.

Der var mellem Frk. Christensens køkkenhave og den hvide mur en sti, som jeg tror gik fra skolegården til Egebæksvang skov, på stien gik der undertiden mennesker.

Min mormor sad bagerst i klassen sammen med de andre forældre. Jeg har glemt, hvor mange dage hun var med. Jeg tror ikke, det betød noget for mig, at hun var med, bortset måske lidt skam over ikke at selv kunne gå i skole, men disse følelser står lidt uklart i min erindring.

Det varede ikke mere end nogle få dage - efter mange henstillinger og udskældninger fra lærernes side - før jeg blev flyttet over til højre side af klasselokalet, da jeg tilsyneladende ikke kunne få øjnene fra Frk. Christensens køkkenhave.

En af de rigtig slemme ting for mig var lugten på skolen. Jeg har det stadigvæk ikke godt, når jeg kommer ind på en skole, jeg synes lugten af madpakker - med den uundværlige makrelsalat - blandet med fugtige tavlesvampe og det sure tøj, der altid hang på knagerne er - i min verden - umanerligt væmmelige.

Allerede fra den første dag hadede jeg skolen, eller måske er det rigtigere at sige - når man ser det i bagklogskabens klare lys - at jeg hadede at gå i skole. Det står mig ikke rigtigt klart, hvorfor jeg havde denne følelse, men det kunne være tabet af min frihed, men det kunne osse være, at jeg helt generelt ikke har det så godt med, at nogen bestemmer over mig.

De første lærere

Jeg husker ikke rigtigt, hvem der var min klasselærer, nok fordi jeg havde 6-8 stykker af dem i løbet af de fire til fem første år.

Alle disse lærere i de 4 første år har ikke gjort noget særligt indtryk på mig, altså lige bortset fra en senere nævnt lærer (ham med flidspræmien), samt "Hep-Johanne" som ikke var skolelærer, men fodterapeut, hun havde klassen i forskellige perioder i de 3-4 første år.

Vi skulle lære at skrive, det er jo det, man går i skole for, men de skiftende lærere var ikke enige, om vi skulle skrive "Herman Larsen"-skrift eller Form-skrift, så enten af den grund, eller måske bare fordi jeg ikke er så god til finmotorik, så er der stadigvæk ingen - selv ikke mig selv - der kan læse, hvad jeg skriver.

Det gik ikke bedre for mig i de andre fag, specielt regning (nu kaldt matematik) gik rigtigt dårligt.

Jeg var én af de fattesvage, jeg kunne ikke regne rigtigt, og slet ikke lære tabellerne.

Der var dog én undtagelse, jeg lærte meget hurtigt at læse (indenad), og jeg begyndte tidligt at låne bøger på skolebiblioteket.

Der var Frk. Christensen, som have dette skolebibliotek som en sidebeskæftigelse. Jeg havde ikke på noget tidspunkt Frk. Christensen til noget fag.

Jeg tvivler på, at Frk. Christensen talte med de andre lærere, for jeg blev vist opfattet som lidt af en sinke i klassen af de andre lærere, specielt da jeg dengang ikke kunne læse højt - faktisk har jeg stadigvæk svært ved det - men jeg tror ikke, at der stod én eneste bog på det lille skolebibliotek, som jeg ikke i årenes løb fik læst.

Den første udtalelse, som jeg fik med hjem, faldt ikke i god jord derhjemme, da den lød: "Vi ved ikke rigtigt, hvordan Niels Christian ser ud, da han altid ligger nede på gulvet og leder efter det viskelæder, som han ikke har brug for, da hans blyanter altid mangler spidsen".

Skoleårene

Jeg var ikke på god fod med nogen af lærerne, og har ikke de bedste erindringer om de fleste af lærerne. Jeg har ikke nævnt lærerne ved navn, da dette jo er min personlige erindring, og den er hverken "sandheden" og heller ikke nødvendigvis sammenfaldende med de andre elevers erindringer fra denne tid.

I sandhedens interesse skal jeg nok lige fortælle, at det var jo ikke sådan, at jeg var fræk, støjende eller uartig i skolen. Jeg prøvede at være usynlig i klassen, og kan efter min egen mening ikke forestille mig, at nogen kunne blive provokeret af mig [dengang ☺].

Jeg kunne simpelthen ikke mine lektier, hvilket måske ikke er så mærkeligt, da jeg aldrig læste på dem derhjemme. Skriftlige opgaver blev lavet fem minutter i tolv (i ordets bogstaveligste forstand), under gråd og tænders gnidsel, da min mor jo syn's, at jeg skulle have været i seng, sådan cirka på det tidspunkt, hvor jeg sagde, at jeg skulle lave lektier, skrive stil eller regne blækregning.

Om jeg havde de rigtige bøger med til fagene, var mere eller mindre tilfældigt. I begyndelsen havde jeg alle bøger med hver dag, da jeg ikke rørte min skoletaske udenfor skoletiden. Senere - da jeg ikke mere ku' slæbe alle bøgerne med hver dag - kunne min mor, som nok anede problemet - uden at kunne gøre noget ved det - finde på at lægge de relevante bøger i min taske.

Lære-r-inden

Lærerinden som altid ringede ind om morgenen, var i mine øjne - jeg ved godt, at andre så på hende på en helt anden måde - et grumt eksempel på en kvinde, som aldrig skulle have haft med børn at gøre.

Jeg kan bedst beskrive *lærerinden* med voksne ord, for følelsen fra den gang var afgrundsdyb angst.

Jeg oplevede en kvinde, der med en overvældende styrke terroriserede de børn, som hun ikke kunne lide. Jeg mener, at have hørt, at der var mange andre, der var lige så angste for hende, men jeg har osse hørt, at der var mange børn, som elskede hende.

Skolevejen var lang (dette er meget relativt, den var faktisk den samme - godt én kilometer - hver dag), men der var meget, der skulle undersøges hver morgen.

Selv dengang brød jeg mig ikke om at benytte mig af den samme vej, som jeg brugte i går, så jeg varierede skolevejen så meget som muligt.

Min mor påstod til sin dødsdag, at jeg blev sendt i skole i god tid, så jeg ikke behøvede at kom for sent.

Alligevel kom jeg ret tit for sent i skole, og dum som jeg var, skjulte jeg mig ikke, men listede ind i gården, mens *lærerinden* stillede alle klasserne op i lige rækker.

Hvis *lærerinden* så mig, blev jeg sat ned i hendes klasse i første time - hun havde iøvrigt klasselokale i skolekøkkenet. *Lærerinden* var klasselærer i klassen lige under min, så det skulle vel nok have være skamfuldt, at blive sat der.

Jeg sad så der i første time og kedede mig. Jeg husker ikke, at jeg skammede mig, så det har jeg vel ikke gjort.

Sangkoret

I fjerde klasse fik *lærerinden* den ide at skabe et sangkor på Snekkersten skole. Alle elever blev samlet i gymnastiksalen, hvor vi blev kaldt op enkeltvis til klaveret og skulle synge første vers af "Nu falmer skoven trindt om land".

Jeg kom op, meget nervøs, og åbnede munden og nåede at synge "Nu fa...", før *lærerinden* i fuld offentlighed skreg til mig "**Brummer! ud!**".

I resten af min tid i Snekkersten skole deltog jeg så ikke i sangtimerne, men fordrev tiden på sportspladsen eller andre steder på skolen i disse timer (sammen med nogle andre tabere).

Jeg har aldrig sunget siden, hverken i selskab, eller for mig selv.

Sukkersygen

Vi havde en lærer i religion i de senere klasser. Om denne lærer fortaltes, at han undertiden gik amok.

Jeg mener, at kunne huske, at han havde sukkersyge og kunne få insulinchok, hvilket tilsyneladende kunne bevirke ubeherskede raserianfald.

Jeg husker tydeligt, at han til tider blev ret vred i religionstimerne - specielt når man ikke kunne fremsige sine salmevers - men sådan rigtig amok, det skete aldrig i de timer, hvor jeg var tilstede.

Fjerde klasses klasselærer

Der skete noget - for mig - enestående i min skoletid i fjerde eller femte klasse, da klasselæreren udskrev en (flids)konkurrence i klassen.

Han satte to præmier på højkant, en præmie til den der lå bedst i klassen efter tre måneder, samt en præmie til den, der forbedrede sig mest i samme tre måneder.

Jeg vandt præmien for den, der forbedrede sig mest, og overraskede han meget ved at bede om Robinson Crusoe i præmie, han troede vist ikke, at jeg ku' læse, han sagde direkte: "*vil du have en **bog?***".

Jeg har passet godt på min bog med indskriften "flidspræmie" i rigtig mange år, og det er også eneste gang, at jeg har vundet en sådan i skolen.

Regne- og gymnastiklæreren

Min regnelærer, som jeg havde i de senere år på Snekkersten skole, havde en ret ubehagelig tone, den var meget sarkastisk og han oplevedes som ondskabsfuld.

Regnelæreren slog os tit (hårdt) oven i hovedet med den brede tavlelineal, når man ikke makkede ret.

Vi havde samme lærer til gymnastik, hvilket ikke gjorde det bedre.

Jeg var heller ikke dengang nogen født atlet, og havde ret svært ved både de udendørs og indendørs gymnastiske øvelser. Det eneste jeg ku' var 60 meter løb og længdespring, hvor jeg klarede mig rimeligt godt.

Mine præstationer i gymnastik og atletik blev højlydt kommenteret af læreren, og var ikke ligefrem rosende.

Offentlige afstraffelser

Jeg kan ikke huske, at andre lærere slog mig, men der var nogle der blev slået eller sendt til spanskør hos Inspektøren. Jeg har aldrig selv oplevet det, og er kommet i tvivl om det nogensinde skete i virkeligheden, men der gik nogle frygtelige historier om det blandt eleverne.

Også offentlige eksekveringer forekom, specielt husker jeg at en lærer (som kun var på skolen i kort tid, og om hvem jeg ellers har mest positivt at sige), ville give Poul fra særklassen en lussing. Poul prøvede at undvige og smækkede hovedet ind i en skiffervindueskarm, og han fik et grimt og meget blødende sår nær sin tinding.

Mellemskoleprøven

Der var en prøve på Espergærde skole i femte klasse, om hvem der skulle i mellemskolen. Jeg gik op til prøven i Espergærde, og fik svaret tilbage: "*da vi endeligt fik læst det, du havde skrevet, opdagede vi, at du heller ikke kunne stave*", og jeg kom ikke i mellemskolen, men i "fri mellem", som man kaldte os i restgruppen, som skulle i sjette klasse.

Frikvarterer og skolekammerater

Med den indstilling jeg havde til skolen, er det klart at frikvarterne var den bedste del af min skoletid.

Jeg husker, at vi legede i de mindre klasser og lavede "mas" i læskuret, samt talte sammen i de store klasser. Jeg havde en del kontakt med mine skolekammerater (hovedsageligt drengene) i skolen, men også en del i fritiden.

Det skal dog siges, at jeg hele livet igennem kun har været begrænset social og jeg har været meget selektiv omkring mine bekendtskaber. Jeg har altid haft det lidt ukomfortabelt i større grupper, hvilket jeg egentligt har det godt med.

I den tid på året, hvor vejret tillod det, sad lærerne i frikvarterne ved et bord foran trappen ned til fyrekælderen og vinduerne til skolekøkkenet, dette lagde lidt af en dæmper på udfoldelsen i frikvarterne, idet man så skulle holde øje på både gårdvagten og lærerne ved bordet.

Faktisk synes jeg at kunne huske, at der altid gik en lærer rund i gården, selvom det vel ville have været naturligt, at de alle sad ved bordet.

Hvis vi børn (drengene) blev så uenige, at det var nødvendigt at slås om det, skulle det enten foregå i læskuret, eller hvis det gik rigtigt slemt til, listede vi os ud på sportspladsen gennem døren i skolegården.

Døren til sportpladsen blev også brugt til at slippe ud af gården, bare for at bevise, at man turde, og frikvarteret blev nu osse noget bedre af at sidde derude i græsset og med tanken om, hvilken modig handling det var at smutte derud.

Børnehjemmene i Snekkersten

Vi havde på Snekkersten Skole en del børnehjemsbørn.

Der var børn fra Optagelseshjemmet på Snekkersten Stationsvej, som jeg ikke mener, at vi havde kontakt med, de var - så vidt jeg husker - kun i klassen i korte perioder.

Der var også børn fra Røntofte, disse gik i klassen i flere år, men kontakten var begrænset til skoletiden.

Jeg var på en måde ven med Bjarne fra Røntofte, men kun i skolen og på vej hjem fra skole, da Bjarne tilsyneladende ikke måtte gøre ophold på vejen hjem fra skole, og jeg næsten aldrig blev inviteret med hjem til Røntofte.

Jeg mener at kunne huske, at Bjarne har været med til et par stykker af mine fødselsdage.

Jeg husker selv at have været på Røntofte to gange, én gang var jeg med Bjarne hjemme og lege, og det var jo imponerende med alle de muligheder de havde, både med andre børn og plads til at lege.

Den anden gang, jeg var på Røntofte, var til andendagsgilde for Lillian fra klassen. Jeg husker kun, at jeg hældte sovs ned af Vibekes blå fløjskjole, det var ekstremt pinligt.

Klasselæreren i 6. og 7. klasse

I sjette klasse fik vi en ny lærer, **MM**, og selv om jeg heller ikke brød mig om Lærer MM på det tidspunkt, kunne MM noget, som ingen andre lærere på Snekkersten Skole have formået, nemlig at stille krav til mig og samtidigt lade mig føle, at jeg var tilstede i klassen.

Jeg har tit tænkt på, at netop lærer MM var det eneste venlige og forstående menneske (af de voksne), som jeg mødte på Snekkersten Skole, og jeg har osse tit tænkt på, at jeg ville opsøge ham, men det er så aldrig blevet til noget.

Lærer MM arrangerede også en lejrskole - i Svaneke - på Bornholm.

Turen har altid stået som et lyspunkt i min skoletid, den var meget veltilrettelagt, og vi fik tid til at "lege" (hvilken man jo tror, at man er for stor til i sjette klasse), og fik set mange seværdigheder på Bornholm.

Jeg har hele livet tænkt tilbage på turen til Bornholm, som rigtig rar - med undtagelse af sejlturen, da jeg ikke er søstærk.

Der var en spøjs oplevelse fra denne lejrskole, som er prentet ind i min hukommelse.

En aften på vandrehjemmet i Svaneke skulle vi have aftensmad - hjerter i flødesovs - Gert fra klassen ville fortælle om flyvende tallerkener, og brugte sin tallerken - fyldt op med hjerter i flødesovs - til at demonstrere med.

Det er mig, der står i øverste række til højre

Vi havde ikke lært fysik på det tidspunkt, og Gert havde glemt, at når man svinger noget rundt, vil det prøve at forlade cirkelbanen ud af tangenten. Resultatet af demonstrationen var, at de fleste af os fik bad i flødesovs, og alle deserterne - budding med kirsebær sovs - fik et tilskud i sovsen med en omgang brun flødesovs. Lærer MM deltog i morskaben, og blev ikke - som jeg ville have ventet - meget vred, han satte Gert til at tørre op, og det var så det.

Inspektøren

Vi skulle have engelsk i sjette og syvende klasse, og vi fik Skoleinspektøren til faget. Han havde øjensynlig en stærk interesse for den tidlige middelalders historie i Danmark, vi fik aldrig en time engelsk, men til gengæld masser af historie om Absalon, Espen Snare, Valdemar og Knud den Store.

Disse historier var da osse meget gode, men vi fik aldrig lært det engelske sprog, som det egentlig var meningen.

Sidste klasse

Da prøven til mellemskolen blev aktuelt igen i sjette klasse, opfordrede Lærer MM mig til deltage i prøven.

Det er jeg glad for, at han gjorde, men jeg nægtede at gå op til prøven, da jeg var ret meget bevidst om, at jeg ikke ville gå i klasse med Marianne og Niels, som jo havde gået i *lærerindens* klasse.

Faktisk gik det rimeligt godt i syvende klasse, og jeg begyndte så småt at forstå, at jeg godt kunne lære noget, og fagene geografi, historie og naturhistorie begyndte så småt at interessere mig, som det første i hele min skoletid.

Juni 1959

Jeg forlod Snekkersten Skole efter skoleåret 58/59, og har aldrig mødt én eneste af de klassekammerater jeg havde der. Den eneste undtagelse er, at jeg i 2009 tilfældigt mødte Lene på et hospital, hvor vi talte sammen i 5 minutter.

Jeg ved ikke, hvad der er sket med resten af mine skolekammerater fra Snekkersten Skole, bortset fra Gert som er blevet en kendt arkitekt (fortrinsvis i lokalområdet) og Lene som overtog sin fars forretning.

Eftertanker

Jeg har, i denne personlige beskrivelse, valgt ikke at nævne mine lærere ved navn.

Jeg har valgt at nævne mine kammerater med deres rigtige navne, da der ikke er noget fortroligt i det, som jeg har fortalt, og hvis nogen af dem læser denne beretning og føler sig gået for nær, undskylder jeg det, men jeg har ikke prøvet at hænge nogen af mine skolekammerater ud, det føler jeg bestemt ikke nogen grund til at gøre..

Det var naturligvis andre lærere på skolen end dem, jeg her har nævnt, men enten kan jeg slet ikke huske dem, eller osse har de ikke gjort nok indtryk på mig til at blive nævnt her.

Det er velkendt, at korporlig afstraffelse i skolen var i orden på den tid, så det kan man ikke rigtigt klandre skolen for.

Jeg synes ikke, at der var overdreven brug af vold, de få gange det trods alt skete, var sikkert, efter den tids kulturforståelse, provokeret godt og grundigt frem af eleverne.

Det er står dog klart for mig, at der for de fleste læreres vedkommende ikke rigtigt var nogen føling med eleverne, ud over at vi skulle kunne vores lektier og så i øvrigt sidde stille og vente på at blive spurgt.

Som en eftertanke kunne jeg godt forestille mig, at skolen havde nogle problemer med at finde og fastholde lærere på det tidspunkt jeg gik der, da jeg erindrer, at vi hele tiden fik nye lærere.

Dette er helt klart efterrationaliseringer, da jeg som barn ikke havde nogen som helst viden eller fornemmelse omkring voksnes arbejdsliv.

Hvordan gik det mig så senere?

Der var nogen af os, der blev opbevaret i ottende klasse på Espergærde Skole (indtil vi ku' få en læreplads), med Arne Meyling som klasselærer og Ingvar Libekind som regnelærer.

Det blev i 1962 til en præliminæreksamen fra Lundegades skole i Helsingør, som jeg bestod med et rimeligt gennemsnit.

Udlært i Københavns Kommune som kommunalassistent.

Forberedelseskursus til Danmarks Tekniske højskole 1970.

Cand.Polyt. (civilingeniør) med specialbetegnelsen Kemi (Kvantekemiske beregninger af reaktionshastigheder i kemiske system) fra Danmarks Tekniske Højskole i 1978.

Jeg har hele livet arbejde i IT-industrien, senest som freelance konsulent.

*med venlig hilsen
Niels Søndergaard*